

O gas natural licuado e as circunstancias actuais do mercado deste gas

O GAS NATURAL LICUADO: OUTRA HIPOTECA PARA OS CONSUMIDORES

O gas natural licuado e as circunstancias actuais do mercado deste gas.

O gas natural licuado (GNL): Outra hipoteca para os españois

<http://www.f-cape.org/>- Ferrol, 24 de Setembro de 2008

Os custos actuais de produción de enerxía eléctrica en España inquietan aos xestores do sistema debido á crecente desviación entre os custos de xeración e o prezo que pagan os consumidores. É o que se coñece como "*déficit de tarifa*" **1**). Segundo a Comisión Nacional da Enerxía (CNE) o deseño enerxético español, o cal cimentouse **en torno ao gas natural e ao vento**, pode provocar problemas ao sistema eléctrico na actual conxuntura de encarecemento dos combustíbelos fósiles.

Para maior despropósito, España optou pola subministración de gas natural en estado líquido (Gas Natural Licuado - GNL), o cal pode ter un prezo no mercado ata dúas veces superior ao do gas natural recibido por gasoduto, debido a que a demanda do GNL no sector é moí superior á oferta e xa que logo o GNL revalorízase. España importa en estado líquido (GNL) entre o 65 ao 70% do gas de consumo e ás veces ten que saír ao mercado "*spot*" **2**) (a curto prazo) e puxar nas poxas pagando uns prezos elevados de oportunidade. O peor é que non parece que a medio prazo vaia modificarse a situación. É preciso un cambio radical na política de subministración de gas instalando gasodutos de conexión coa rede europea e mellorando a conexión con Alxeria pois á fin e ao cabo dependemos e moito deste país. **España debe deixar de ser unha "illa enerxética" sometida ás regasificadoras nun mercado de gas moi caro e especulador.**

O gas natural e o sistema eléctrico:

O gas natural comeza a utilizarse en España para a produción de enerxía eléctrica a gran escala no ano 2002 na central térmica de ciclo combinado (CTCC) de San Roque (Cádiz). Os avances tecnolóxicos neste tipo de plantas e as súas vantaxes en comparación coas vetustas centrais térmicas a carbón fixeron que o gas natural fose collendo peso no *Mix* enerxético en España e noutros países desenvolvidos. As empresas gasistas difundiron amplamente nos medios de comunicación o concepto de que lle gas natural é limpo **3**), moderno e seguro con obxecto de concienciar á cidadanía e aos investidores da conveniencia de utilizalo como combustíbelo térmico. É fácil ver nos logotipos das empresas gasistas imáxines que pretenden transmitir ese carácter "*limpo*" do gas natural, como bosques, bolboretas, froitas, flores, etc.

A liberalización do mercado eléctrico en España estaba cerca, e había que dispor canto antes de plantas térmicas de xeración eléctrica. España opta por un desenvolvemento enerxético do seu sistema eléctrico en base ao gas natural e o vento a pesar de que a primeira opción ten un custo elevado de xeración e para a segunda resulta difícil garantir a subministración. É dicir, das tres características que todo sistema eléctrico debe ter, **competitividade, seguridade de subministración e calidade ambiental**, España decídese por dous sistemas susceptibles de presentar dificultades para unha subministración eléctrica eficaz e fiable sen cubrirse cun *back-up* alternativo que garanta a subministración en caso de "*crise*" no gas ou falta de vento.

Con todo as razóns máis importantes que animaron ás eléctricas a optar polas CTCC foron reducir os custos de investimento e diminuír o tempo de construción máis que o carácter limpo do gas natural.

O peso crecente en España das CTCC e da enerxía eólica para xeración eléctrica xunto coa escaseza

de almacéns subterráneos de gas en xacementos esgotados vai complicar moito as cousas ao operador do sistema eléctrico do noso país. Por exemplo, en novembro pasado estivemos a piques de sufrir un colapso no sistema debido a factores predicíbeis: unha onda de frío, a parada de dúas centrais nucleares e un mal comportamento do sector eólico. Foi necesaria a desconexión de 200 empresas de gran consumo eléctrico para saír da situación.

Isto ocorreu por unha punta na demanda duns 40.000 MW cando no país temos unha potencia instalada de máis de 80.000 MW, é dicir o dobre da demandada. Desde o ano 2002 instaláronse en España aproximadamente uns 21.000 MW en centrais de ciclo combinado e está previsto que no ano 2011 alcáncese a cifra de 32.000 MW. A potencia eólica instalada é duns 14.000 MW. **Iso significa que a suma dos dous sistemas representará máis do 50% da potencia dispoñíbel.**

O abastecemento do gas natural:

O abastecemento de gas natural pode realizarse mediante gasodutos desde os xacementos de gas ata as propias plantas ou ben mediante buque gaseros que o transportan en estado líquido a temperaturas criogénicas (- 162 °C). A mellor opción é sempre o gasoduto. Os gasodutos son infraestruturas planificadas mediante acordos bilaterais entre o produtor e o consumidor, coa participación de ambos tanto nos investimentos da planta de produción de gas como na explotación da mesma. Un gasoduto é máis rendíbel economicamente cando a distancia entre a planta produtora e o país de destino é menor de 3.000 km. **A opción do gas licuado (GNL) é máis cara polos custos adicionais dos procesos de licuefacción, transporte en barco e regasificación. Ademais o prezo do GNL está suxeito a fortes fluctuacións do mercado polos desequilibrios entre a oferta e a demanda,** tal como ocorre nestes momentos pois se está demandando máis gas que o dispoñíbel no mercado. **A súa única vantaxe é a non dependencia dun subministrador determinado xa que se pode comprar a provedores alternativos no suposto de fallo nalgún deles.** Por esta razón algúns países dispón de regasificadoras para utilizar en casos de emerxencia.

Europa ten unha ampla rede de gasodutos que reciben gas directamente de Rusia, Noruega e o Mar do Norte e nun futuro próximo contará con outros dous. O primeiro, de nome *Nabucco*, transportará gas desde a zona do Mar Caspio ([Azerbaijan](#) e [Turkmenistan](#)) e polo segundo, de nome *NordStream*, circulará gas desde Rusia ata Alemaña pasando polo fondo do mar Báltico.

En España o gas natural en estado gaseoso chega por gasoduto desde Noruega (un 7 % do consumo) a través da conexión Lacq-Calahorra e desde Alxeria (un 28%) a través do estreito de Xibraltar. **O resto do gas (o 65%) impórtase en estado líquido (GNL).** Por esta razón España rodeouse de plantas regasificadoras de GNL (ten 6 das trece que existen en toda Europa). Segundo un informe do xestor do sistema observamos que a procedencia do GNL é como segue: Alxeria (15%), Países do Golfo (20%), Nixeria (15%), Exipto (10%) e o resto doutros países como Trindade Tobago. Dado que Alxeria e Exipto están a unha distancia moi inferior aos 3000 km citados anteriormente non se entende a razón de aprovisionarse de gas natural en estado líquido desde eses países.

Ademais dos gasodutos citados anteriormente (*Lacq-Calahorra* e Xibraltar), no ano 2009 dispoñemos doutro gasoduto, de nome *Medgaz*, que se está tendendo desde *Beni Saf* (Alxeria) ata Almería. Este gasoduto foi impulsado tenazmente polo ex-presidente de Cepsa D. **Carlos Pérez de Bricio** un veterano home do sector do gas **que sempre viu con malos ollos o negocio do gas natural licuado.** Con todo este gasoduto, que ten capacidade para transportar un 23% do consumo de gas natural de España, servirá tamén para prover de gas a Francia e probablemente ao resto de Europa. Xa que logo España verá reducida a súa capacidade para fornecerse a través deste gasoduto

e continuará sendo unha "*illa enerxética*" subxugada polas regasificadoras.

Países consumidores de GNL como Xapón, Corea do Sur, Taiwan ou China non teñen outra alternativa que a de recibir o gas natural en estado líquido xa que están situadas a moita distancia do produtor de gas máis próximo. Europa e EE.UU. tamén expuxeron o abastecemento de gas natural licuado, como alternativa de urxencia, aínda que en EE.UU. freouse a construción de varias plantas polo excesivo prezo que está alcanzando o GNL no mercado e tamén, hai que dicilo, polo forte rexeitamento da poboación ao seu emprazamento.

Un dato significativo: desde o ano 2000 até hoxe solicitáronse en EE.UU unhas 50 plantas regasificadoras pero até o momento só se engadiron catro (dous en *offshore* e dous en terra) ás catro que xa existían.

O gas natural licuado (GNL):

Tal como dixemos, o abastecemento de gas natural en estado líquido (GNL) utilízase fundamentalmente nos países desenvolvidos como alternativa de urxencia ou naqueles que non teñen posibilidade de recibir o gas por gasoduto. En España e debido quizá á influencia do xestor do sistema gasista, propietario de varias plantas de regasificación desde fai 30 anos, optouse por continuar co uso do GNL. En principio sería unha opción non do todo preocupante se os prezos do GNL non se disparasen e a subministración estivese garantido.

A importante demanda de GNL por parte de Xapón (debida ao peche dunha central nuclear por mor dun terremoto), Corea do Norte e India xunto coa escasa dispoñibilidade de plantas de licuefacción está provocando unha forte especulación no mercado que, segundo os expertos, continuará a medio prazo.

O comercio tradicional do GNL está cambiando e a porcentaxe do mercado "*spot*" con respecto ao tradicional é cada vez maior. O mercado "*spot*" de GNL é un mercado especulador onde o GNL adxudícase ao mellor ofertante xusto cando o gasero (e a súa carga) xa saíu da planta de licuefacción. **Ultimamente vimos un claro exemplo coa subministración realizada a Reganosa polo gasero *Tanaga Satu* pertencente á empresa *Gaz de France*. Esta subministración foi comprado, segundo a empresa, "*a prezos reais de mercado*" (ou sexa caro), cando o buque xa estaba navegando.**

Un exemplo para medir a verdadeira dimensión do negocio do GNL neste tipo de mercado "*spot*". China pagou recentemente 49 millóns de \$ por tres cargamentos de GNL de 60.000 Tons. cada un procedentes de Alxeria, Nixeria e Exipto (curiosamente ao mesmo prezo nos tres casos), un prezo que duplica o aplicado en contratos a longo prazo. A venda supuxo un beneficio de **24'5 millóns de \$** por barco.

Algúns datos recentes:

* Segundo un informe recente de *D. Zach Allen*, presidente de *PanEurasian Enterprises*, as regasificadoras da *Isle of Grain* (Reino Unido) e a de *Zeebrugge* (Bélxica) están case inoperativas debido á escaseza de GNL (ou ao non poder pagar o prezo actual). Por certo esta última foi comprada por *Gaz de France*.

* Este mesmo experto acusa a Xapón e Corea do Sur de destruír os prezos de GNL e con respecto a

España dixo "*I can't believe price destruction also won't happen in Spain. I don't think they can afford to sustain LNG growth at these prices,*" (*Non podo crer que a destrución de prezos non vaia ocorrer en España. Non creo que eles poidan permitirse soste un crecemento en GNL a estes prezos*). **Que prezos?**

* De acordo coa información oficial do Ministerio do Petróleo e Gas do sultanato de Omán, emitida o pasado mes de agosto, este país retorna ás plantas térmicas de carbón para xerar electricidade e **dedicar toda a súa produción de gas ao comercio do GNL debido ao "boom" deste mercado. É o GNL o novo ouro líquido?**

* Estes días circulou pola rede a noticia da cancelación de plántalas regasificadoras de **Hong Kong** e **Xangai**, por problemas de contaminación mariña e **escaseza de GNL**.

* Segundo o Financial Estafes (marzo 2008) "*O Sultanato de Omán marcou un novo precedente na arbitrase de gas natural líquido desviando a maior parte da súa produción de gas, dos compradores orixinais españois (Unión Fenosa e Gas Natural) a clientes de países asiáticos que pagan prezos máis altos*". Entendemos que son Xapón e Corea do Sur.

* As dúas novas plantas regasificadoras en terra de EE.UU, de nome **Sabine Pass e Free Port**, **solicitaron recentemente autorización para reexportar o GNL (é dicir, cómprano no mercado, almacénano e venden posteriormente a un prezo especulativo superior)**. As gasistas deste país argumentaran que estas plantas traerían un gas moi necesario para **quentar as súas casas e para cocinar**.

* Estes días lese en medios xornalísticos do sector internacional do gas que a planta regasificadora **Kitimat LNG** (Canadá) solicitou o cambio na súa autorización. De instalar unha regasificadora quere pasar a construír no seu lugar unha planta de **licuefacción** para fornecer gas aos países asiáticos. Esta empresa informou que agora Canadá xa non necesita gas de importación porque o mercado cambiou ¿?. **Isto demostra que é mellor negocio vender gas licuado que compralo.**

* De acordo coa axencia de noticias **Antara News** de Jakarta, o próximo mes de outubro unha delegación do goberno indonesio intentará renegociar o prezo do GNL que se acordou con China no ano 2002. Indonesia ten programado o inicio de exportación de GNL a China no 2009 e pretende conseguir, obviamente, un prezo actual. A mesma circunstancia estase dando en Trindade Tobago que presiona aos seus clientes para subir os prezos (entre eles está Repsol).

* O principal grupo guerrilleiro da zona petrolífera do sur de Nixeria, o MEND, comunicou estes días lanzar unha «**guerra do petróleo**» e ameazou **a todos os buques petroleiros e gaseros** que se acheguen á rexión. Isto engade outro elemento preocupante que axuda a elevar o prezo do gas licuado. Nixeria é uns dos provedores habituais de GNL para o noso país.

* Referímonos tamén ás declaracións realizadas pola presidente da Comisión Nacional da Enerxía (CNE), Dna. María Teresa Costa a **El economista** onde **4)** "*advertiu de que o deseño enerxético español, no que se aposta polas renovables e se cimenta nunha base de xeración en torno ao gas, pode provocar -problemas- na actual conxuntura de encarecemento dos combustíbelos fósiles. A evolución dos prezos do gas afai ter unha pendente similar aos do petróleo, o que pode expor certo problema porque optamos polo gas*".

* Recollemos algunhas frases de expertos no último Congreso Mundial do Petróleo en Madrid que

nos pode achegar algo máis de luz ao panorama do GNL:

- *"O gas natural licuado (GNL) podería volverse máis caro que o cru porque a demanda de Asia e Europa sobe máis rápido que a oferta"*. (Sanford C. Bernstein & Co)
- *"Claramente, a demanda mundial de gas natural vai en aumento" "A cuestión é se a oferta pode manter o ritmo"* (Linda Cook, directora executiva de gas e electricidade en Royal Dutch Shell Plc)
- *"Se necesita que chegue máis GNL ao mercado e iso parece ser un pouco difícil"* (Fatih Birol, Axencia Internacional da Enerxía).
- *"Hai unha relación natural entre o prezo do cru e o do gas", "Dado que é un combustíbel limpo aumentará o seu papel no mercado enerxético e creo que o prezo do gas aumentará tamén"*. (Ministro iraniano do Petróleo, Gholamhossein Nozari)

A situación non vai cambiar a curto prazo pois as novas plantas de licuefacción (en construción ou planificadas) están sufrindo serios atrasos debido á escalada de prezos dos materiais, a cuestións geopolíticas e á falta de diñeiro nos mercados. É dicir, seguiremos pagando caro o gas e a electricidade.

O mercado do GNL non estivo exento de escándalos por corrupción política e malas prácticas nalgúns dos proxectos. Estes días lese nos medios do sector unha operación de investigación levada a cabo pola elite do FBI dos EE.UU. en Abuja (Nixeria) conducente a aclarar os nomes dos funcionarios dese país e dos EE.UU. que puideron incorrer nun probable caso de suborno na adxudicación dun proxecto multimillonario de GNL. Recordamos tamén o caso recente da planta de Brindisi en Italia, (nestes momentos paralizada), onde se procedeu á detención de varios directivos da planta de GNL polo mesmo motivo. En concreto no expediente estaban os dous directores (actual e anterior) da empresa e un ex-alcalde daquela cidade.

Para rematar, recollemos uns parágrafos de Expansión **5** de data 16 de setembro referidos ao *"déficit de tarifa"* congénito. Din así:

"A CNE veu reclamando tarifas máis altas desde fai meses, para resolver o problema do déficit de tarifa, un buraco que se vai acumulando desde fai anos e que se ten que financiar vía créditos bancarios, cos seus respectivos intereses financeiros. (O diferencial actual do déficit de tarifa é dun 30%)."

*A Comisión Nacional de Enerxía (CNE) enfróntase ao maior reto financeiro do sector eléctrico: colocar unha débeda de 3.850 millóns de euros. É a denominada poxa do déficit de tarifa. Será a maior poxa das realizadas pola CNE ata agora. Con este mecanismo, trátase de dar unha solución temporal ao problema do déficit. Os bancos dan diñeiro para cubrir ese déficit e **tapar o buraco que se lles crea ás compañías eléctricas. Pero a cambio reciben uns intereses.** O principal dos préstamos e os seus respectivos intereses páganse ao longo de quince anos **con recargas nos recibos da luz. É como unha hipoteca, por iso é polo que unhas tarifas eléctricas baixas sexan só un espellismo. Co tempo, os usuarios terminan pagando o que non pagaron, pero con intereses. A adxudicación será o 30 de setembro"***.

O cidadán ten dereito a saber. Terá algo que ver o déficit de tarifa coa xeración eléctrica en plantas CTCC mediante gas natural importado en estado líquido -GNL- ?

España é o país europeo que máis vai sufrir o *"impacto negativo"* do mercado especulativo do GNL levado a cabo por empresas que soamente pensan nos negocios fáciles ante a desidia e o beneplácito

dos gobernos. Non necesitamos o GNL.

Notas.-

- **1) Déficit de tarifa:** cando ás eléctricas sáelles máis caro producir electricidade que o que reciben dos usuarios
- **2) Mercado “spot” de GNL.** Compra que se realiza, mediante arbitraje, a un prezo real cando o GNL xa está cargado no gasero (ás veces xa navegando) e cun destino final diferente cara a outro cliente.
- **3)** Normalmente as gasistas importantes falan dun combustíbel "*máis limpo*" (cleaner en inglés) e non limpo como é o caso de Reganosa quen asegura na súa páxina web que a combustión do gas natural non produce dióxido de carbono. Ver web, <http://www.reganosa.com/web/index.php?idioma=es&seccion=290&desglose=190>.
- **4)** <http://www.economista.es/economia/noticias/589568/06/08/Economia-Energia-Costa-CNE-cree-que-el-crudo-no-bajara-de-100-dolares-y-advierte-de-problemas-para-el-modelo-espanol.html>
- **5)** <http://www.expansion.com/edicion/exp/empresas/es/desarrollo/1165243.html>
<http://www.expansion.com/edicion/exp/empresas/energia/es/desarrollo/1166142.html>

Ferrol, 24 de Setembro de 2008

Ferrol CAPE -ferrol.cape@gmail.com-

<http://www.f-cape.org/>
